

Međunarodna konferencija „Pametna energetska rješenja za održivi razvoj“

Vizija razvoja energetike:
Kako osmisliti održivu energetska politiku uključujući aspekte klime, ekonomije i ekologije ?

dr.sc. Goran Granić

*Ravnatelj
Energetskog instituta Hrvoje Požar*

SADRŽAJ PREZENTACIJE

DESET TEZA O VIZIJI RAZVOJA ENERGETIKE:

1. Planiranje energetike u uvjetima smanjenja emisija stakleničkih plinova
2. Jedinstvo energetske i klimatske politike
3. Potrebna dostignuća tehnologije
4. Problem razvoja uz nužnost samodrživosti
5. Pravni okvir
6. Državne potpore
7. Vlasnički odnosi
8. Obrazovanje i informiranost
9. Sigurnost opskrbe
10. Energetska politika Hrvatske

#1

PLANIRATI ENERGETSKI RAZVOJ U UVJETIMA KONTINUIRANOG SMANJENJA EMISIJA JE IZAZOV BEZ POVIJESNOG ISKUSTVA I ZAHVAĆA SVE SUDIONIKE U TEHNOLOŠKOM LANCU GOSPODARENJA ENERGIJOM

- Prvi put u kreiranju energetskeg razvoja **ključni čimbenik je ograničavajući faktor emisija stakleničkih plinova**
- Do 2050. manje od 20% emisija stakleničkih plinova iz 1991., a u **elektroenergetskom sektoru treba biti gotovo nula emisija**
- **Nužna nova platforma** za gospodarenje energijom u cijelom lancu, od proizvodnje do potrošnje energije, uključujući energetske, zakonodavne, ekonomske, tehnološke i industrijske ciljeve i rješenja

#2

JEDINSTVENA KLIMATSKA I ENERGETSKA POLITIKA JE TEMELJ ZA REALIZACIJU NISKOUGLJIČNE ENERGETSKE STRATEGIJE

-
- ▶ Ključni nedostatak dosadašnje politike je **potpuna odvojenost klimatske i energetske politike**. Zajedništvo nije samo u ciljevima, nego i u instrumentima, posebno ekonomskim
 - ▶ **Primjer: integracija OIE** koja je bila autonomna i samostalna politika
 - ▶ **Rezultat:** elementi klimatske politike o trgovanju emisijama nisu ostvarili rezultate, ciljevi OIE su uglavnom ostvareni, ali na teret destrukcije tržišta energije
 - ▶ Bez obzira na određene pozitivne rezultate, **ocjena je negativna**, posebno zbog toga što se **takva politika ne može dalje provoditi**.
 - ▶ Ako su emisije CO₂ ključne u ostvarivanju jedinstvene klimatske i energetske politike, onda trebaju poslužiti i kao ključni regulator politika
 - ▶ Najjednostavnije i učinkovito rješenje je da se **penalizacija provodi putem poreza i naknade na emisije CO₂, a bonusi putem mjera i tehnologija smanjenja emisija**

#3

**SADAŠNJA DOSTIGNUĆA TEHNOLOGIJE NE
OMOGUĆAVAJU ISPUNJENJE CILJEVA
ENERGETSKOG RAZVOJA BEZ EMISIJA**

- Iako je ostvaren veliki napredak u razvoju tehnologija, u narednom razdoblju **nužan je još veći napredak**, osobito u dijelu skladištenja energije, povećanja učinkovitosti pretvorbe i proizvodnje energije iz OIE te upravljivosti cijelog sustava korištenjem pametnih sustava
- Za Hrvatsku to mora biti izazov za **kreiranje novog obrazovnog sustava, znanstvene i industrijske politike**
- **Hrvatsko gospodarstvo ima veće šanse u novim tehnologijama, nego u etabliranim**

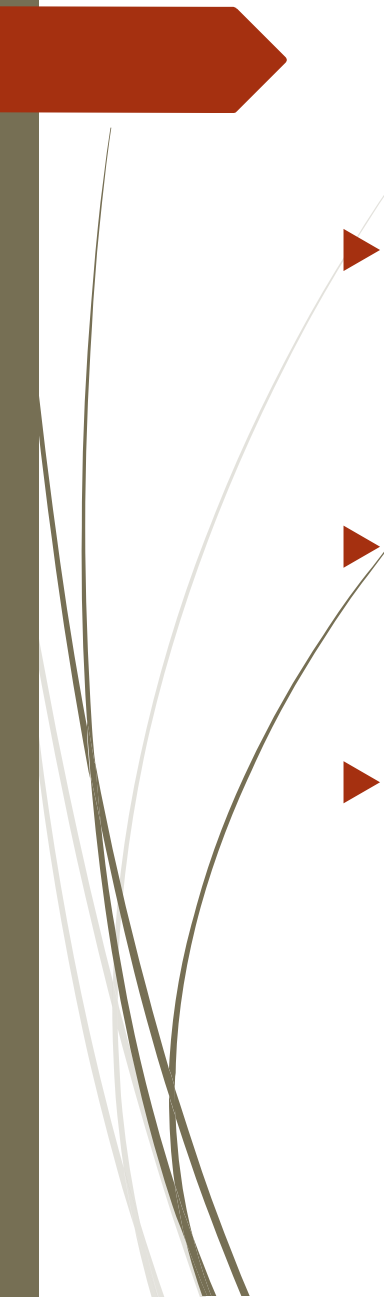
#4

TREBA OMOGUĆITI SAMOODRŽIVOST, RAZVOJ TRŽIŠTA, REDUCIRANJE ADMINISTRACIJE I JASNOĆU PREMA SVIM SUDIONICIMA U LANCU GOSPODARENJA ENERGIJOM

- Rješenja EU-a o odnosima u energetsom sustavu **nisu bila konzistentna**, već su odvojeno rješavala pojedine probleme
- Uz mali udio OIE to nije izazivalo velike probleme, ali s većim udjelom OIE pojavljuju se veliki problemi: **tržište je reducirano i pod velikim pritiskom administrativne i privilegirane pozicije OIE**
- Novi sustav **ne smije dovesti do suprotstavljanja OIE i tržišta**, već treba doprinijeti razvoju tržišta, uklanjajući privilegiranu poziciju bilo kojeg sudionika

- ▶ **Energetska tržišta su ključna sastavnica** funkcioniranja sustava i gospodarenja energijom
- ▶ **Tržišta su najbolji regulator** razvoja i nužno je buduće odnose u energetsom sektoru temeljiti na tržišnim odnosima
- ▶ **Intervencionizam** u vidu potpora i administrativnih privilegija za OIE (ili druge sudionike) **treba smanjiti** na najmanju mjeru ili ukinuti
- ▶ **Tržišta ne mogu razriješiti pitanje sigurnosti opskrbe**. To je zadaća države.

-
- ▶ Nužno je da ograničenja i ciljevi koji se žele ostvariti iz energetske i klimatske politike **budu jasni** kako bi investitori mogli planirati investicije
 - ▶ Za sve sudionike je iznimno važan **kvalitetan zakonodavni okvir i funkcioniranje institucija** za provedbu politika
 - ▶ Učinkovitost zakonodavstva i procedura očituje se **u jasnim signalima i ranom otkrivanju prihvatljivih ili neprihvatljivih investicija**

#6

DRŽAVNE POTPORE SU NE SMIJU NARUŠITI TEMELJ ODNOSA U ENERGETSKOM SEKTORU - OTVORENO TRŽIŠTE

-
- ▶ Osim pozitivnih, potpore OIE u EU izazvale su i **negativne učinke**:
 - ▶ ostvarene najviše cijene proizvodnje OIE u svijetu
 - ▶ administrativni utjecaj je postao dominantan i reducirao je tržište energije,
 - ▶ negativno je utjecao na odnose veleprodajnih (pad) i maloprodajnih (rast) cijena energije te je proizveo velike probleme u mrežama
 - ▶ **Potpore treba usmjeriti** u područje povećanja energetske učinkovitosti, mjere u zgradarstvu te tehnološki razvoj

#7

TITULAR VLASNIŠTVA NIJE BITAN ZA OSTVARIVANJE CILJEVA JEDINSTVENE KLIMATSKE I ENERGETSKE POLITIKE, IZUZEV REGULIRANIH DJELATNOSTI

-
- ▶ **Privatni kapital ušao je u energetiku** preko projekata OIE, dijelom i kroz tržište električne energije, plina i nafte
 - ▶ Dio energetskeg sektora ostao je **u vlasništvu je lokalne samouprave**, npr. u plinskom sektoru i toplinarstvu.
 - ▶ **Titulari vlasništva nisu bitni za razvoj tržišta i provedbu klimatske i energetske politike.** To je pitanje drugih državnih interesa i odgovornosti, upravljanja državnom imovinom, resursima, razvojem države, industrijskom politikom i tehnološkim razvojem itd.
 - ▶ **Posebni interes države** je u reguliranim djelatnostima i za svaku reguliranu djelatnost je potrebno zauzeti stav na temelju analize ukupnih društvenih potreba i koristi

#8 OVA TRANZICIJA ENERGETSKOG SEKTORA ZAHTJEVA VIŠU RAZINU OBRAZOVANJA

-
- ▶ Veće korištenje OIE, povećanje učinkovitosti, distribuirana proizvodnja, veće korištenje IT i sve veće sudjelovanje građana u procesima traži sve **veću obrazovanost i informiranost građana**
 - ▶ Tranzicija energetskeg sektora u EU ima cilj osigurati **demonopolizaciju energetskeg sektora i pravo na izbor**
 - ▶ Tranzicija energetskeg sektora osnažuje pravo kupca na izbor, što za posljedicu nosi i **mogućnost krive poslovne odluke i krivog odabira**
 - ▶ Taj proces koji **traje 20 godina govori o zahtjevnosti problema**, ali i koristima koje se mogu ostvariti. Postoji direktna korelacija između razine razvoja tržišta, kvalitete usluge i složenosti sustava, posebno kod sigurne opskrbe.

#9

SIGURNOST OPSKRBE POSTAJE NAJVAŽNIJE PITANJE U DOMENI ODGOVORNOSTI DRŽAVE

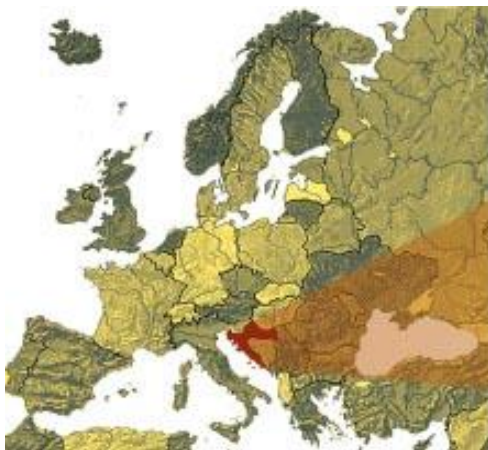
-
- ▶ **Energija je dio nužnih potreba modernog čovjeka** i dio civilizacijskih potreba, koje svako društvo treba osigurati, pa se opća prava čovjeka trebaju proširiti i pravom na minimalne količine energije.
 - ▶ Sigurnost opskrbe nije moguće riješiti samo tržištima, već je to **područje od posebne odgovornosti države i EU** u cjelini.
 - ▶ U uvjetima tržišta, distribuirane proizvodnje, političkih, ratnih događanja, automatizacije cjelokupnog upravljanja sustavom to **postaje veliki izazov i velika obveza** svake države.
 - ▶ **Smanjenje rizika i mogućih posljedica moguće je ako je analiza rizika kontinuirana i sustavna** te ako se temeljem stručnih ekspertiza sustavno otklanjaju mjesta rizika opskrbe energijom.

- ▶ Od osamostaljenja, **hrvatska energetika je u tranziciji**:
 - ▶ do ~2000. iz socijalističkog sustava pravnih, ekonomskih i organizacijskih odnosa u tržišne odnose
 - ▶ od 2001. započinje i još traje tranzicija prema pravnoj stečevini EU

- ▶ **Vlasništvo u energetsom sektoru Hrvatske**, prema načelima EU, nije pitanje energetske politike i strategije, nego gospodarenja državnom imovinom, razvojne i socijalne politike, politike gospodarenja posebnim resursima i dr.

- ▶ Svaka zemlja EU u pogledu vlasništva u energetsom sektoru ima svoje povijesno iskustvo i sadašnje stanje i **ne postoje ciljevi EU politike koji bi to na bilo koji način ujednačili.**

HVALA NA POZORNOSTI

Energy Institute Hrvoje Požar

www.eihp.hr

Savska cesta 163, P.B. 141
10 001 Zagreb
CROATIA

goran.granic@eihp.hr